

Dan Perșă
Dincolo

Editura Meditative Arts

Începe cu sfârșitul

*(Moartea ciobanului Petrache și a
meșterului Petre)*

Petrache știa, de pe când se mai afla în viață, că omul are un suflet nemuritor în trup... și, de obicei, când auzea asta, ridica din sprâncene și căpăta un aer naiv și un pic pios, cu ochii săi albaștri ce păreau prea mari din cauza feței slăbănoage. Dar ce înseamnă să știi, pe când trăiești ca om, făcut din carne, ce simte iarna pișcătura gerului și vara dogoarea soarelui, iar când e înțepată sângerează... ce înseamnă să știi că ai suflet, de vreme ce el nu-ți folosește la nimic? Stă ascuns acolo în tine... și tot așteaptă... ca tu să mori... Iar omul nu vrea, de obicei, să moară.... Ar fi chiar prost să-și dorească să

moară, pentru a elibera din închisoarea
cărnii sufletul nemuritor...

– Ehe, își spuse Petrache, cine știe dacă
trupurile noastre au fost făcute, cum se
spune, de Dumnezeu, poate că nu le-a făcut
Dumnezeu, ci Lucifer... sau altă vedenie
rea... sau nu știm noi dacă bună sau rea...
că nu avem așa putere de pătrundere... fie
de-am aflat, mușcând fructul oprit, ce este
binele și răul... și prin asta am ajuns să-l
judecăm pe însuși Dumnezeu... ba că-i bun,
ba că nu... dar, oricum, o divinitate silnică i-a
făcut omului trupul, una ce se împotrivește
Domnului din Ceruri... și-ar vrea să-l
sleiască de puteri.

Petrache gândea, în tinerețe, după capul
său prost, că în cer se dă o bătălie între
divinități și că trupurile oamenilor au fost
făurite de Cel Rău... cu un scop pragmatic:
să închidă în ele niște suflete... care erau de
partea Domnului... pentru a le surghiuni din
cer... într-o pușcărie de carne... Pentru că în
orice altă pușcărie le-ar fi pus, Dumnezeu
le-ar fi eliberat. Știind acea divinitate rea, ce

e un demon, că Dumnezeu nu se va îndura să-i omoare pe oamenii de carne, ca să elibereze sufletele și să le ducă înapoi în Cer, prea loviți fiind și așa de nevoi și restriște... A vrut El s-o facă de câteva ori, dar până la urmă, i-a fost milă. Și iată că oamenii se înmulțesc pe pământ... tot mai multe suflete surghiunește demonul din Cer... Așa gândise într-o vreme Petrache, deoarece i se părea anormal ca sufletul să nu-i dea trupului nici o veste într-o viață de om, deși ar trebui să conlucreze ca doi frați... și cu hărnicie să țeară viața omului pe un făgaș bun...

Acum însă, că trupul pământean îi murise, iar el însuși s-a desprins din carne ca suflet, își dădu seama că trupul lăsat în urmă nu înseamnă nimic și că el, Petrache, era sufletul său... a fost mereu sufletul său... Se simțea mult mai ușor, era ca un spot de lumină ce saltă pe pereți și se poate îndrepta încotro îi e voia. În jos și-n sus, înainte și înapoi... însă el rămânea tot în odaia unde trupul îi murise... și nimeni încă nu văzuse

că e mort... Ce e drept, nu dăduseră încă zorii, iar el se culcase, din cauza unor dureri în piept, în bucătărie, aproape de sobă, ca să nu-și trezească nevasta când îi va veni tusea și-o horcăi...

Se însurase Petrache, după ce-a fost construită Arca în livada conului Manolache, cu o bucătăreasă de-a boierului, cea care-l hrănise cu lingura cât a fost el înlănțuit în iazul cu nuferi ce-i crescuseră în jur. Tare bine l-a îngrijit femeia aceea, încât s-a îndrăgostit de ea și, când arca a fost gata, a cerut-o pe Ștefana, așa o chema, de nevastă. Conul Manolache i-a binecuvântat și s-au așezat la bordeiul lor... Au trăit ceva ani împreună... el slăbănog, dar aprig, ea grasă, dar frumoasă... și iată-l acum suflet... tocmai când își dorea mai puțin...

Petrache se uită la sine însuși... se uită ca atunci când, după ce te-ai îmbrăcat în haine de duminică pentru a merge la biserică, privești în jos să vezi dacă n-ai două dungii la vreun crac al nădragilor, iar șireturile pantofilor strălucitori sunt bine legate... Dar, ca

suflet, Petrache era acum ca aerul... nu văzu nici nădragi, nici pantofi... ci doar, de nu se înșela, un fin abur... ceva albicios, cum ar fi o picătură de lapte căzută în apa din găleată... sau ca bănuțul din albușul oului... Se afla undeva, sus, aproape de tavan, soba se răcise și în bucătărie era cam frig... Își privi trupul întins pe laviță, rece acum, dar ce-i mai păsa de acel trup? Al său să fi fost? Putea să fi fost al oricui, era doar țărână... și în țărână se va întoarce...

Auzi un zgomot, se bucură că mai aude încă, suflet fiind... Era un sunet așa familiar, încât îl umplu de-o undă duioasă... sunetul ușii dintre dormitor și bucătărie. Ștefana, nevasta-i, în cămașă de noapte, abia trezită, băgă capul pe ușă și întrebă:

– Te-ai trezit, bărbate?

– Trezit! răspunse Petrache de sus, bucuros că poate vorbi cu ea.

Dar Ștefana nu-l auzi. Însă își cunoștea prea bine soțul, știa că acesta se scoală cu noaptea în cap... că la patru e în picioare, își încălță opincile, își trage fota și ȋtarii...

apoi face focul în sobă... Cum era întuneric și frig, îi tresări inima. Intră în bucătărie, aprinse opaițul și îl găsi pe Petrache... se ridicase în șezut în pat ca să tușească mai bine, dar o făcuse așa tare, încât își dăduse afară sufletul, ce-o zbughise cine mai știe unde, apoi trunchiul i se răsturnase în față și puțin înspre marginea patului... așezându-se într-o poziție de care Petrache n-ar fi fost în stare cât se afla în viață, fiindcă și-ar fi rupt ligamentele... Dar acum sta așa, ca un saltimbanc la circ, putea sta oricum trupul lui.

– Aici sunt, îi strigă Petrache nevastei sale, sufletul o fi zbughit-o el, dar nu departe, aici sunt!

Ștefana însă nu îl auzea... Îl săltă și îl întinse în pat cu fața în sus, îi închise ochii sticloși, împreunându-i apoi mâinile pe piept. Se uită dacă mai arde candela, ardea... zi și noapte... Bine că n-a murit fără lumină. Mai aprinse Ștefana vreo două lumânări și le puse la căpătâiul mortului... apoi se duse în dormitor, se îmbracă și plecă după preot...

Lui Petrache îi miroși a tămâioasă, îi plăcea lui Tămâioasa... de Bohotin... Românească... de Pietroasa... de Vânu... Și cum îi plăcea mirosul, se apropie de odaia unde adăsta trupul său lipsit de suflet, într-un coșciug... fapt ce îl amuza acum... N-a stat el așa liniștit niciodată... Gândi că poate au dreptate oamenii... face Ștefana ceva pomană pentru el... un vin tămâios... și ce dă săracul miluit pe gâtlej din pomană ajunge la el, la Petrache... și-o să simtă cum îi curge vinul rece, din pivniță adus, pe gât... deși nu mai avea gât... dar senzația poate că rămâne... Numai că socoteala pământenilor nu se potrivește cu ce-i aflat în Cer... dar asta nu-i bai, cine-a spus că omul nu-i decât un prost pe pământ?

Poftise el, Petrache, vin, dar nu dădea Ștefana pomană, ci venise un preot și mirosea popa așa abitir a tămâie, de ziceai c-a golit vreo patru poloboace... și sughiță... dar el nu sughița... făcea slujbă... slujbă de pomenire... un prohod... și din gura lui ieșea iz de tămâie... și busuioc. Nici vorbă de tămâioasă, așa cum sperase Petrache. S-ar

fi mirat, de s-ar mai fi aflat pe pământ, dar nu mai era decât un biet suflet acum... parcă din vapori făcut... mai nimic... voința, toată, era a trupului, trupul voia mereu ceva și-l împingea la daraveri... ba una, ba alta, se rușina Petrache să și le amintească, deși nu le făptuise, ci abia le gândise... însă gândite, erau acum de parcă le-ar fi făptuit... Și nu spun înșiși Sfinții Părinți, mult mai înțelepți decât noi, că gândul rău sau fapta rea totuna sunt? Așa că, de-ai gândit un furtișag e ca și cum ai fi furat... iar de-ai gândit o siluire e ca și când ai fi siluit... Geaba te ascunzi după deget, poate ești dumneata un om fără pată în faptă, dar de n-ai avut și gând pios... ești maculat ca un dalmațian... de păcate! Așa cu cele sfinte!

Ciudat, un suflet să nutrească dorințe atât de pământești, să-i fie foame și să poftască un pic de vin... Dar înțelese curând Petrache că astea erau reminiscențe ale senzațiilor, dorințelor și poftelor ce le-a avut trupul său și ele se păstrează o vreme în suflet... De ce oare

credem că sufletul dă ghes trupului la bine, iar el rămâne netulburat de faptele rele ale trupului? se întrebă el. De-ar fi așa, n-ar mai exista păcate, sufletul ar rămâne pur, cum ni l-a dat Domnul și nicio pedeapsă n-am primi. Dar trupul îmbăloșează sufletul, dacă a fost un trup rău și tare, greu îi va fi sufletului în Viața de Apoi. Iată de ce trebuie să ne înfrânăm, dacă putem, socoti Petrache, dar era cam târziu pentru asta, că mort fiind, te înfrânezi de la sine, nu prin voie. Iar răsplata vine, dacă vine, pentru înfrânarea din propria-ți voință, așa cum și pedeapsa vine pentru voința ta cea rea... ce te-a împins la rele... Petrache s-ar fi încruntat, de-ar fi putut: „Să fiu filosof îmi arde mie“, își spuse el gândind acestea... și-ar fi stuchit, dar nu avea salivă.

Își aminti însă ce i-a spus preotul pe când el, Petrache, trăia... Zicea că sufletul își păstrează vreme de patruzeci de zile poverile, și de aceea mai stă pe lângă casă, miroase mâncărurile ce se dau spre pomenirea sa, la praznic... și mai simte, pe o imaginară

limbă... gustul vinului... așa cum unii oameni, cu membre amputate, au senzația de mâncărime în membrul lipsă...

Văzând că nu e rost de vin, ci de tămâie, Petrache se trase în sus, spre colțul odăii, spre a se odihni un pic, dar nu prea departe de agitația oamenilor ce-l petreceau... Multe aveau pe cap din pricina lui... Dar lumea e indulgentă cu morții, pentru că morții nu se mai întorc... nu cum pășise el, Petrache, când i-au venit musafiri niște rude. Nu se mai dădeau duse, până l-au cam scos din țâțâni și le-a blagoslovit. Atunci, în sfârșit, de nevoie, s-au hotărât să-și ia rămas-bun. De bucurie că se duc, Petrache s-a purtat așa de frumos cu ele, încât au mai stat vreo două zile... Tot așa și cu mortul... te porți frumos cu el... fiindcă știi sigur că se duce... și nici că se mai întoarce... Așa, cugetă Petrache, privind din colțul de sus al odăii... câtă bătaie de cap le da el oamenilor. Să-i cumpere și să-i care un sălășel frumos, să-l dezbrace de hainele de zi cu zi, să-l spele și să-l parfumeze, să-i taie unghiile, părul... și noroc că-și pierduse

dantura când l-au prins activiștii și l-au pus să semneze, iar el nu că n-a vrut, ci, de fapt, nu știa să scrie... și l-au trântit cu gura de-o masă... așa a rămas schilav... Ce-ar fi fost să fie osândiți activiștii care l-au schingiuit, mort fiind acum, să-l spele pe dinți! Ha, îi venea să și râdă! Ar fi trebuit să-i salte colțul buzelor antreprenorul pompelor funebre, să-l facă să pară a zâmbire... deși el murise încruntat!

Dar nu se lăsa mai prejos nici mort fiind, era gata să-i facă pe oamenii ce trăiesc să-și pună întrebări... Câte întrebări nu-și pune omul despre moarte! De pildă, Petre meșteșugarul venise și el la prohod, adusese cu el cutia cu fante pentru ochi, prin care vedea compoziția sufletului omenesc... și iată-l că privea în jur, dar nu la cei trăind în trupul lor ostenitor, ci se uita ba în jurul sicriului, ba sub masă, ba în sus spre tavan... Petrache își dădu seama că pe el îl caută Petre și sări, parcă tresărindu-i inima, din locul unde se afla și se băgă drept în raza vizuală a cutiei... și strigă:

– Aici sunt, iată-mă... sperând că, în sfârșit, va putea vorbi cu cei vii.

Însă Petre nu dădu vreun semn că l-a văzut, afară de-un scărpinat în creștet, dar care putea fi de la păduchi. Ori că aparatul lui n-a fost în veci în stare să vadă sufletele, ori că s-a stricat... ori că vedea altceva decât sufletul nemuritor când privea la un om, poate vedea doar semnele vitale... nu adevăratul suflet... cine poate ști.

Dar cum sperase că va vorbi cu viii și pofta nu i se împlinise, tare-l apucă însingurarea pe Petrache. Se trase iar sus, în colț și măcar n-ar mai fi privit, într-atât de posomorât era! Mai sperase Petrache, acum vreun ceas, că preotul, hirotonisit de Biserică fiind, l-ar putea vedea ca suflet, dar constată că nu-i de ajuns hirotonisirea, ar trebui să fie unșul lui Dumnezeu omul, nu al Bisericii doar, însă Dumnezeu nu unge pe nimeni, pentru a nu căpăta puterea de-a străpunge cu privirea dincolo de lumea sa. Ochii pământești nu sunt în stare să vadă în cealaltă lume... să vadă sufletul omului măcar... sufletul... ceva

ce nu e făcut din substanță sau energie, ci e de natură divină, mult prea subtil și ca înfățișare, și ca existență, pentru a putea fi observat. Petre cercetă multă vreme împrejurimile, văzduhul cu aerul său, cotloanele cele ascunse ale odăilor, lavița, lăzi și scri-nuri, ce pe vremea aceea țineau loc de șifonier... Și cercetă oamenii, iar când își îndrepta privirea spre cineva, îndată vedea ieșind din el un fel de vâlvătaie, doar că nu era de culoarea focului, roșie ca para, ci se alcătua din feluri de nuanțe, verzi, albastrii, portocalii, aidoma unei dantele... Când termină de cercetat și sufletul preotului, și sufletul Ștefanei și al multora dintre cei veniți la prohod, iată-l pe bătrânul meșter Petre că lasă cutia de văzut suflete jos de la ochi, zicând, pesemne, cu dezamăgire, că nu e de găsit sufletul lui Petrache... iar dacă sufletul nu este, ce să facă decât să se apropie de trupul său din raclă, pentru a-și lua rămas-bun de la defunct. Și în vreme ce se uita la chipul atât de uscățiv, încât părea boțit, al fostului cioban, și îi privea pleoapele, parcă

de fildeș, frumos boltite pe globii oculari și fruntea înghețată, Petre gândea, amărât, că, de vreme ce, prin fantele cutiei vede sufletul omenesc, dar pe-al ciobanului, de curând răposat, nu l-a găsit în aer... ori că sufletul o zbughește în cer de cum dă omul ortul... fără a mai zăbovi pe pământ, cum cred unii, ori, și mai degrabă așa este, omul nu are un suflet... e doar un boț de carne!

Dar Petrache vedea de sus, din colțul său, gândurile ce ieșeau din capul lui Petre și le înțelegea și vru să i le schimbe: „Ba deloc, strigă el, sufletul există! Adică eu ce oare sunt?“ Însă Petre nu-l putea auzi și gândea mai departe omeneste, adică prostește, cum că omul e doar un boț de carne cu ochi, care trăiește aidoma oricărui animal, iar la sfârșitul vieții moare definitiv... Cam la astfel de concluzii pot ajunge oamenii în judecățile lor pripite și nesăbuite asupra celor de Dumnezeu lăsate ascunse... dar ei nu se pot înfrâna să cerceteze... că doar degeaba le spui: Crede și nu cerceta!... Și măcar că nu e rău să cercetezi,

dar ce concluzii poți obține asupra celor ce nu sunt lăsate cunoașterii tale?

Dar Petre nu era un astfel de om.

După ce își luă rămas-bun de la trupul prietenului său, duse iar aparatul cu fante la ochi și se răsuci cu el în jur. Vedea în oameni vâlvătaia, vâlvătaie ce-o lua el drept suflet... Sau poate n-o lua, pentru că îndată ce termină cercetarea și de învârtit butoanele de pe cutie în fel și chip, rosti:

– Am reglat aparatul!

Și-l duse iar la ochi și privi de jur împrejur și nu dură mult până ce îi fixă bătaia pe colțul unde stătea Petrache. „Te-am găjbit, suflete“, părea să spună zâmbetul de pe fața fostului ocnaș Petre Ignat, dar că găsisse sufletul defunctului îl arăta și faptul că, în sfârșit, și-a scos din cap căciula, pe care n-o dăduse jos nici în fața mortului! „M-a văzut“, se bucură Petrache, căută să-i facă semn, dar nu putea, era suflet, însă văzu cum meșterul Petre îi face cu mâna și-un pospai de bucurie îi juca pe față. Îl vedea! Dar să-i vorbească? Ce om stăpânește limbajul sufletului, ca să-i poată

vorbi unui suflet? Dar și atât îi fu de ajuns lui Petrace ca să-l încerce bucuria!

Stătea, Petre, cu aparatul său, ca un fotograf din alte vremuri... ca Louis Jacques Mandé Daguerre, ce intra sub faldul draperiei dagherotipului ca sub o fustă, de unde făcea să țâșnească flacăra de magneziu... când fotografia... iar apoi Petre își înălța capul spre colțul unde sta sufletul lui Petrace... și îi zâmbea...

– Acum știi că există, spuse el cu voce tare, dar ceilalți n-au înțeles ce-a zis.

Au crezut că mormăie în barbă, cum făceau uneori cerșetorii și, cum Petre își putea controla fiecă fibră a trupului său... tendoane și mușchi... gânduri... respirație... ba chiar îi putea porunci cordului său de câte ori să bată pe minut... făcu astfel încât inimii sale să-i vină setea, dar nu ai ce apă să-i dai inimii să i-o astâmperi și inima sa zvâcni în gol... și Petre căzu la pământ, mort.

– Mai țule-te unul, trebuie să fi spus, în cor, îngerii ce așteaptă sufletele răposaților, să le însoțească o bucată de vreme prin văzduh,

cât sunt inocente ca niște prunci și le-ar putea ciuguli corbii înainte să ajungă la poarta raiului...

Petre se bucură, Petrache aidoma, dar Ștefana se căină că murise cerșetorul nebun în casa ei și acum era nevoită să-l îngroape și pe el. Mai cu seamă că fusese, demult, pe când se construia arca în Scăeni, ortacul soțului ei, îl cunoscuse și pe el Ștefana, dar n-au mai ținut legătura apoi... Petre trăia în cimitirul satului și aproape că nu ieșea dintre cruci...

Și îndată ce Petre își dădu obștescul sfârșit, cum spun unii, sau duhul, cum spun alții... sufletul i se desfăcu de trup... el știe cum... și o zbughi în sus, mai să se izbească de sufletul lui Petrache. Zice-se că nu-i bine să te superi de răul altuia, dar Petrache se bucură de moartea lui Petre, iar asta numai pentru că nu mai credea că ar fi ceva rău în moarte. Doar trăitorii pe pământ cred că moartea e rea. Dar cine a murit îi compătimește pe cei vii. Pe când trăiești, crezi că viața ta din

Valea Plângerii, unde robotești întreaga-ți existență ca să-ți duci zilele și să capeți, când ai noroc, câteva sfioase plăceri este adevărata viață, și nu pricepi în ruptul capului că adevărata viață vine abia când treci la cele veșnice! Adevărata viață... e viața veșnică...

Așa deci... se bucură Petrache de moartea lui Petre. Trupul meșterului zăcea acum în dreapta raclei, căzut unde stătuse să se uite la chipul prietenului mort. Era cu fața la pământ și cu mâinile desfăcute, lat... de parcă tocmai se pregătea să îmbrățișeze vreo zână... iar cutia sa, aparatul de citit suflete, celebră între enoriași, se rostogolise până lângă sobă... Dilatat, aerul din ea scotea un fel de scintilații, așa cum scot zânele din bagheta lor fermecată, când o învârt prin aer să facă vrăji...

– Bună vreme, salută sufletul lui Petrache sufletul lui Petre, cu niște vorbe ce le cunoștea de pe când trăia pe pământ, fără să știe dacă erau potrivite și acum.

Că doar ce mai aveau ei cu vremea? Nici frigul nu-i îngheța, nici arșița nu-i încingea, nici fulgerul nu-i dogorea... ce le-ar păsa?

– Bună să-ți fie inima, răspunse și Petre la fel, cu niște vorbe... se înalță spre tavan și privi de acolo la cei de jos, care se agitau în jurul trupului său rămas fără suflet... îl ridicau... îi suflau în gură... și-l strigau pe nume... cu gând să-l aducă înapoi la viață, de parcă asta i-ar fi lipsit lui... „Ia vedeți-vă, nătărăilor, de treabă“, le-ar fi strigat, dar nu avea glas pământesc. Și-l strigau pe nume, „Petre, mă, Petre, ne auzi? Scoală, mă!“ Și cum nu se scula, se căinau că a murit.

– Uite, ei cred că noi am murit, spuse Petrache, când noi tocmai am înviat. Și veni lângă Petre... Tare le mai pare rău după noi... pe când noi aici suntem fericiți... ca doi câini ce-au găsit casa stăpânului după ce-au rătăcit o vreme pe coclauri, și acum s-au așezat la locul lor, lângă cușca unde leneveau tolăniți la soare pe vremea când erau cățelandri... Dar oamenii nu știu asta și plâng... și măcar că n-o pot alina pe Ștefana... uite cum îi tresaltă sânii

sub fotă de la plâns, de mă fac să-mi doresc să mă întorc vreun ceas la viață, numai să-i stăvilesc cu pieptul meu tresăririle... pentru că astfel de plăceri nu voi mai cunoaște de acum... nu vom mai afla căldura unui trup de femeie... Că-și are și viața bunele ei, altfel n-am fi noi proști să trăim...

– Apoi de asta-ți arde, îl apostrofă Petre, care fusese ascet în ultimii ani de viață și se prefăcea că nu duce dorul femeii. O fi trupul ei cald, dar nu i se ventilează gura când îți dă cu nemiluita cicăleli?

Petrache și-ar fi lăsat privirea în jos, de-ar mai fi fost om pe pământ, dar acum era suflet și vedea în toate părțile, de jur împrejurul său, și nici că se mai temea sau se rușina de ceva...

– Nu eram noi proști când ne mai aflam în viață? întrebă el.

– Ba proști am fost tot timpul, spuse Petre... nu ne-am știut bucura îndeajuns, iar asta doar pentru că n-am fost credincioși. Spuneam noi din gură că am avea un suflet nemuritor, dar nu credeam cu adevărat...

Nu știau dacă e bine că sunt suflete acum, însă tânjeau după viața lor în trup... că doar trăiseră amar de ani în el și le era greu să se învețe altfel... Să nu mai simți cum îți îngheață mâinile de ger... să nu mai simți când îți arde arșița fața... Să nu-ți mai aduni din barbă chiciura, după ce ai umblat în cojoc și cu căciula din blană de miel pe cap, pe coasta muntelui... e-hei... să pierzi atâtea senzații... și atâtea plăceri... Nu-i rău să fii în viață... ai multe bucurii... chiar dacă și suferințele sunt pe măsură... Vor fi având însă și sufletele bucuriile lor, unele de bună seamă mai pure... însă deocamdată Petre și Petrache erau novice... încă nu știau adevărata viață a unui suflet... trăiau ca pe vremea când erau vii în trup... pe lângă casă.

– Tare-mi vine să-mi trec mâna prin păr, să-l așez, spuse Petrache, deși nu mai avea el mult păr pe când trăia.

Rareori umbla el cu capul dezgolit... dar în tinerețe avusese părul des și la horă mergea fără căciulă și părul lui, când își trecea

degetele prin el, era ca un semn al puterii... tinerețe și sănătate... Mai putea el spune acum: Iată-mă,-s, Petrache baciul? Nu mai putea, cine l-ar fi recunoscut... că nici măcar nevasta nu-l vedea, cocoțat cum adăsta lângă grindă și se gândea la toate celea... dar uite că era să spună: „Gândeam la toate cele câte îmi treceau prin cap“, dar acum nu mai avea cap și nu mai gândea cu capul, ci sufletul mergea direct unde simțea... și în loc de gânduri îl podideau emoții...

– Vino să dăm binețe Soarelui, îi spuse Petrache lui Petre și au trecut amândoi prin tavan ca două globuri azurii și s-au așezat deasupra acoperișului din șindrila al casei. Soarele abia răsărise, dar își trimitea deja do-goarea spre ei... pulsa... ca și ei, încât Petrache întrebă:

– N-o fi și Soarele un mare suflet în cer?

– Ba o fi, dar era un soare în cer pe când trăiam în trup... și acum vedem alt soare, Soarele din Cer!

– Adică? întrebă Petrache un pic nedumerit.

– Adică... este un Cer... tărâm divin... spiritual... văzut de noi acum... și era alt cer... aflat deasupra capului... pe când trăiam... unde vedeam noi stelele...

– O fi sufletul unui sfânt, pus de Doamne-Doamne să aibă în pază lumea noastră... și noi îl vedem, pe când trăim în trup... drept soare care ne încălzește, iar acum îl vedem altfel, nu cu ochii... spuse Petrache, care-și închipuia lumea altfel decât Petre.

– Apoi tare proști am fost pe când trăiam, de am crezut Soarele doar un corp cosmic, spuse Petre, care pe dată își imaginează și el lumea așa cum o vedea Petrache... Soarele era sufletul unui sfânt... și nu aidoma Soarelui sunt și sfinții pământului... de vreme ce le ies raze din cap, iar chipul lor strălucește?

Vedeau întâia dată lumea plină de lumină, o lumină ca mierea, ce cuprindea și mângâia, grijulie... pe toate... câte se aflau... sub soare... Cum să spună altfel Petrache, dacă nu: „Toate câte se aflau sub soare“, când încă nu avea alte vorbe decât tot pe cele pământești pentru a spune ce vedea și i se întâmpla...

că doar nu învățaseră limba sufletelor sau o limbă îngerească... și în vorbe neputincioase trebuiau să-și vorbească, să-și spună păsul, întocmai oamenilor.

Așezați pe acoperișul de șindrilă, care s-ar fi spart sub greutatea lor pe când trăiau, se uitau prostește la lume. Petrache și-ar fi scos căciula să se scarpine în creștet, de-ar mai fi avut cap... și căciulă. Dar nu avea nici ochi și totuși vedea.